Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a șasea)

28 ianuarie 2016*

„Contracte de achiziții publice de servicii — Procedură de cerere de ofertă — Asistență tehnică operațională în vederea stabilirii și a gestionării unui mecanism de rețea pentru punerea în aplicare a parteneriatului european pentru inovare «Productivitatea și dezvoltarea durabilă a agriculturii» — Respingerea ofertei unui ofertant — Atribuirea contractului unui alt ofertant — Ofertă anormal de mică — Răspundere extracontractuală”

În cauza T-570/13,

Agriconsulting Europe SA, cu sediul în Bruxelles (Belgia), reprezentată de R. Sciaudone, avocat,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de L. Cappelletti și de L. Di Paolo, în calitate de agenți,

pârâtă,

având ca obiect o cerere de reparare a prejudiciilor pretins suferite din cauza neregularităților care ar fi fost săvârșite de Comisie în cadrul cererii de ofertă „Constituirea unui mecanism de rețea pentru punerea în aplicare a parteneriatului european pentru inovare «Productivitatea și dezvoltarea durabilă a agriculturii»” (AGRI-2012-PEI-01),

TRIBUNALUL (Camera a șasea),

compus din domnii S. Frimodt Nielsen, președinte, F. Dehousse (raportor) și A. M. Collins, judecători,

grefier: domnul L. Grzegorczyk, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 7 iulie 2015,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: italiana.

Hotărâre

Istoricul cauzei

1 Printr-un anunț de participare la atribuirea unui contract de achiziții publice publicat în suplimentul la *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* din 7 august 2012 (JO 2012/S 61-150-249926), Comisia Europeană a lansat cererea de ofertă cu referința AGRI-2012-PEI-01, privind constituirea unui mecanism de rețea pentru punerea în aplicare a parteneriatului european pentru inovare „Productivitatea și dezvoltarea durabilă a agriculturii” (denumită în continuare „cererea de ofertă”).

2 În temeiul punctului 1 din caietul de sarcini al contractului (denumit în continuare „caietul de sarcini”), misiunea ofertantului căruia i s-a atribuit contractul era aceea de a contribui la constituirea și la gestionarea rețelei de parteneriat, compusă din și aflată la dispoziția actorilor preocupați de inovare și de abordări inovatoare în sectorul agriculturii, cum sunt agricultorii, cercetătorii, consultanții, întreprinderile, organizațiile neguvernamentale, consumatorii și organismele din sectorul public. Ofertantul câștigător avea responsabilitatea de a constitui și de a asigura funcționarea unui mecanism de rețea compus, pe de o parte, din personalul afectat de ofertantul câștigător îndeplinirii obligațiilor menționate în anunțul de participare și, pe de altă parte, din locul fizic în care acest personal ar lucra și ar furniza serviciile (denumit în continuare „punctul de informare”).

3 Obligațiile ofertantului căruia i s-a atribuit contractul erau definite la punctul 2 din caietul de sarcini. Acestea erau împărțite în nouă obligații principale, și anume, în primul rând, gestionarea personalului afectat îndeplinirii obligațiilor și gestionarea punctului de informare, în al doilea rând, organizarea rețelei de parteneriat, în al treilea rând, activitatea de conectare la rețea și dezvoltarea de instrumente de comunicare, în al patrulea rând, actualizarea și întreținerea unei baze de date complete, în al cincilea rând, menținerea unei liste de experți externi, în al șaselea rând, efectuarea unor activități de coordonare și de schimb de informații, în al șaptelea rând, inventarierea nevoilor de cercetare ale practicienilor, în al optulea rând, dezvoltarea programului anual de lucru și, în al nouălea rând, arhivarea, ținerea inventarului și păstrarea documentelor și a informațiilor. Caietul de sarcini indica efectivele minime de personal necesare pentru executarea obligațiilor principale, prevăzând în acest sens că personalul afectat îndeplinirii obligațiilor trebuia să fie constituit din cel puțin zece angajați în „echivalent normă întreagă”, din care minimum șase pe durată nedeterminată.

4 În plus, caietul de sarcini prevedea 27 de obligații suplimentare a căror executare trebuia să intervină pe baza cererii anuale a Comisiei, și anume între minimum trei obligații suplimentare până la maximum zece obligații pe an, ținând seama de faptul că cel puțin obligațiile suplimentare nr. 24, nr. 26 și nr. 27 ar fi necesare în primul an. Obligațiile suplimentare includeau organizarea de grupuri de reflecție, mai precis de grupuri de experți care studiază și dezbat probleme privind în special planul european de inovare (obligațiile suplimentare nr. 1-nr. 6), organizarea de ateliere suplimentare (obligațiile suplimentare nr. 7-nr. 9), organizare de zile „pe teren” (obligațiile suplimentare nr. 10-nr. 13), organizarea de seminarii suplimentare (obligațiile suplimentare nr. 14-nr. 17), evaluarea muncii grupurilor operaționale (obligațiile suplimentare nr. 18-nr. 20), organizarea de conferințe (obligația suplimentară nr. 21), organizarea transportului și a cazării participanților la grupurile de reflecție, la ateliere și la seminarii (obligația suplimentară nr. 22), îndeplinirea unor obligații în statele membre (obligația suplimentară nr. 23), întocmirea unei liste de experți (obligația suplimentară nr. 24), închiderea punctului de informare (obligația suplimentară nr. 25), crearea punctului de informare (obligația suplimentară nr. 26) și inventarierea tuturor proiectelor pertinente, în scopul constituirii unei baze de date (obligația suplimentară nr. 27).

5 În conformitate cu dispozițiile caietului de sarcini, ofertantul căruia i s-a atribuit contractul trebuia de asemenea să prevadă efective suficiente pentru ca, pe lângă obligațiile principale, personalul afectat îndeplinirii obligațiilor să poată executa și sarcinile prevăzute în temeiul obligațiilor suplimentare nr. 24 și nr. 27, a căror îndeplinire era prevăzută în cursul primului an al contractului.

6 Potrivit punctului 6 din caietul de sarcini, contractul era încheiat pentru o durată de zece luni, care putea fi reînnoită pentru maximum douăsprezece luni. Acesta prevedea un buget total maxim de 2 500 000 de euro pe an pentru executarea cumulată a obligațiilor principale și a obligațiilor suplimentare, bugetul maxim pe an fiind de 1 400 000 de euro pentru obligațiile principale și de 1 500 000 de euro pentru obligațiile suplimentare.

7 În temeiul punctului 7.5 din caietul de sarcini, procedura de achiziții era compusă, în primul rând, din etapa de examinare a ofertelor pe baza criteriilor de excludere, urmată de examinarea ofertelor pe baza criteriilor de selecție, în al doilea rând, din etapa de evaluare a ofertelor pe baza criteriilor de atribuire (evaluare calitativă și evaluare a prețului) și, în al treilea rând, din etapa de atribuire a contractului pe baza criteriului ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic. Criteriile de excludere, de selecție și de atribuire aplicate de Comisie erau menționate la punctul 9 din caietul de sarcini.

8 Comisia a primit cinci oferte, printre care și cea a reclamantei. Toți ofertanții au trecut de prima etapă a procedurii de achiziții, constând în examinarea ofertei lor pe baza criteriilor de excludere și de selecție, și au atins cea de a doua etapă a procedurii, constând în evaluarea ofertelor pe baza următoarelor patru criterii de atribuire:

— criteriul de atribuire nr. 1: abordarea relației dintre știință și practică;

— criteriul de atribuire nr. 2: abordare cu privire la îndeplinirea obligațiilor principale și suplimentare;

— criteriul de atribuire nr. 3: organizarea practică a sarcinilor;

— criteriul de atribuire nr. 4: propuneri cu privire la crearea punctului de informare cu sediul la Bruxelles (Belgia).

9 În cadrul celei de a doua etape a procedurii, numai doi ofertanți, în speță reclamanta și Vlaamse Landmaatschappij (denumită în continuare „VLM”), au obținut punctajul minim cerut prin caietul de sarcini pentru criteriile de atribuire. Prin urmare, acești doi ofertanți au intrat în etapa evaluării prețurilor lor, care se ridicau la 1 320 112,63 euro pentru reclamantă și la 2 316 124,83 euro pentru VLM.

10 Din procesul-verbal al reuniunii comitetul de evaluare din 20 noiembrie 2012 reiese că reclamanta s-a clasat pe prima poziție și că, având îndoieli în privința caracterului anormal de scăzut al ofertei sale, comitetul de evaluare a concluzionat că era necesar să i se solicite informații cu privire la prețurile corespunzătoare obligațiilor suplimentare.

11 Prin scrisoarea din 22 noiembrie 2012, Comisia a informat-o pe reclamantă că comitetul de evaluare considerase prețurile indicate pentru obligațiile suplimentare ca fiind anormal de scăzute. Ea i-a solicitat reclamantei explicații detaliate cu privire la calcularea prețurilor propuse pentru obligațiile suplimentare nr. 1-nr. 21 și nr. 25, arătând că oferta sa ar putea fi respinsă în cazul unor explicații neconvingătoare.

12 Prin scrisoarea din 29 noiembrie 2012, reclamanta a răspuns la solicitarea de informații a Comisiei, furnizându-i explicații generale și o listă a costurilor luate în considerare pentru formularea propunerilor sale de preț privind obligațiile suplimentare.

13 Din procesul-verbal final din 19 decembrie 2012 de evaluare a ofertei reclamantei reiese că comitetul de evaluare a examinat explicațiile acesteia și, printre altele, a constatat existența unor locuri de muncă eliminate din efective între obligațiile principale și obligațiile suplimentare, în neconcordanță cu cerințele caietului de sarcini. Prin urmare, a modificat punctajul atribuit reclamantei pentru criteriul de atribuire nr. 3, care a fost redus de la 11,8 puncte la 7 puncte, nota minimă necesară fiind de 7,5 puncte din 15. Comitetul de evaluare și-a încheiat, așadar, evaluarea, pe de o parte,

confirmându-și opinia cu privire la caracterul anormal de scăzut al ofertei reclamantei și, pe de altă parte, constatând că, pe baza noilor informații transmise de aceasta, oferta sa nu mai obținea nota minimă impusă prin caietul de sarcini în temeiul criteriului de atribuire nr. 3. Prin urmare, comitetul a recomandat atribuirea contractului în favoarea VLM.

14 Prin scrisoarea din 25 martie 2013, Comisia a informat-o pe reclamantă că oferta sa nu fusese selectată pentru motivul că nu obținuse minimul necesar pentru criteriul de atribuire nr. 3 și că fusese considerată ca fiind anormal de mică în ceea ce privește prețurile propuse pentru îndeplinirea anumitor obligații suplimentare. În aceeași zi, Comisia a decis să atribuie oferta VLM.

15 Prin scrisoarea din 26 martie 2013, reclamanta a solicitat numele ofertantului căruia i s-a atribuit contractul, precum și caracteristicile și avantajele ofertei acestuia. Comisia i-a transmis aceste informații prin scrisoarea din 27 martie 2013.

16 Prin scrisoarea din 29 martie 2013, reclamanta a solicitat Comisiei alte informații privind evaluarea ofertei sale. Comisia i-a răspuns prin scrisoarea din 10 aprilie 2013.

17 Prin scrisoarea din 12 aprilie 2013, reclamanta a imputat autorității contractante lipsa comunicării clarificărilor necesare privind evaluarea primului și a celui de al doilea criteriu, modificarea aprecierii sale tehnice după deschiderea ofertei financiare, evaluarea incorectă a implicării șefului de echipă și a adjunctului său în îndeplinirea obligațiilor suplimentare și caracterul eronat al concluziilor privind oferta VLM.

18 Prin e-mailul trimis Comisiei în aceeași zi, reclamanta i-a solicitat acesteia accesul la procesele-verbale ale comitetului de evaluare și la oferta ofertantului câștigător, în temeiul articolului 6 din Regulamentul (CE) nr. 1049/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2001 privind accesul public la documentele Parlamentului European, ale Consiliului și ale Comisiei (JO L 145, p. 43, Ediție specială, 01/vol. 3, p. 76).

19 Printr-o primă scrisoare din 29 aprilie 2013, Comisia a informat reclamanta că procesul-verbal al comitetului de evaluare îi va fi transmis de îndată. Printr-o a doua scrisoare din aceeași zi, Comisia a răspuns cererii de acces a reclamantei prin furnizarea unei copii parțiale a procesului-verbal de evaluare din 20 noiembrie 2012, a procesului-verbal de evaluare finală a ofertei sale din 19 decembrie 2012 și a procesului-verbal global de evaluare din 6 februarie 2013. În schimb, Comisia a refuzat să îi comunice oferta ofertantului câștigător, invocând protecția intereselor comerciale ale întreprinderii în cauză, întemeiată pe articolul 4 alineatul (2) prima liniuță din Regulamentul nr. 1049/2001.

20 Prin e-mailul din 13 mai 2013, reclamanta a adresat o cerere de confirmare a accesului, în conformitate cu articolul 7 din Regulamentul nr. 1049/2001. Prin e-mailul din 14 mai 2013, Comisia a confirmat primirea acestuia, anunțând un răspuns în termen de cincisprezece zile lucrătoare.

21 Printr-o altă scrisoare din 13 mai 2013, reclamanta a contestat poziția Comisiei exprimată în cea de a doua scrisoare din 29 aprilie 2013, pe care a considerat-o insuficientă. Prin scrisoarea din 31 mai 2013, Comisia a răspuns că reclamanta dispunea de întreaga documentație privind procedura de achiziții care constituise temeiul deciziei de atribuire, făcând de asemenea referire la scrisoarea sa din 29 aprilie 2013.

22 În ceea ce privește cererea de confirmare a accesului, prin scrisoarea din 4 iunie 2013, Comisia a arătat reclamantei că termenul de răspuns era prorogat până la data de 26 iunie 2013. La 26 iunie 2013, Comisia a informat reclamanta că era în imposibilitate de a răspunde la cererea de confirmare a accesului în termenul menționat anterior. Prin e-mailul din 4 iulie 2013, reclamanta a solicitat un răspuns la cererea sa de confirmare a accesului, la care Comisia a răspuns la 9 iulie 2013, informând întreprinderea că răspunsul îi va fi transmis în câteva zile. Prin scrisoarea din 17 iulie 2013, Comisia a răspuns la cererea de confirmare a accesului formulată de reclamantă, confirmând decizia sa anterioară

de a oculta anumite informații conținute în procesele-verbale de evaluare și de a nu acorda accesul la oferta ofertantului câștigător, în aplicarea articolului 4 alineatul (1) litera (b) și a articolului 4 alineatul (2) prima liniuță din Regulamentul nr. 1049/2001.

Procedura și concluziile părților

23 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 25 octombrie 2013, reclamanta a introdus prezenta acțiune.

24 Prin decizia președintelui Tribunalului din 18 noiembrie 2013, prezenta cauză a fost atribuită Camerei a șasea și, prin decizia din 8 ianuarie 2015, a fost reatribuită unui nou judecător raportor.

25 Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a șasea) a decis deschiderea fazei orale a procedurii și, în cadrul măsurilor de organizare a procedurii prevăzute la articolul 64 din Regulamentul de procedură al Tribunalului din 2 mai 1991, a solicitat reclamantei să depună un document. Aceasta a răspuns la solicitare în termenul stabilit.

26 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 7 iulie 2015.

27 Reclamanta solicită Tribunalului:

— dispunerea comunicării ofertei ofertantului căruia i s-a atribuit contractul;

— obligarea Comisiei la plata de daune interese pentru prejudiciul suferit prin pierderea contractului în cauză, prin pierderea șansei de a încheia contractul menționat și prin suportarea cheltuielilor de participare la cererea de ofertă și pentru prejudiciul moral, sumele urmând a fi majorate în funcție de inflația monetară și de dobânzile compensatorii;

— acordarea unui tratament confidențial anumitor anexe;

— obligarea Comisiei Europene la plata cheltuielilor de judecată.

28 Comisia solicită Tribunalului:

— respingerea cererii de reparare a prejudiciilor ca fiind nefondată;

— respingerea ca nefondată a cererii de măsuri de cercetare judecătorească;

— obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

Cu privire la cererea de despăgubire

29 Prin prezenta acțiune, reclamanta evidențiază diferite nelegalități referitoare la procedura de atribuire a contractului care ar vicia decizia de respingere a ofertei sale și solicită obligarea Comisiei la plata de daune interese, în temeiul articolelor 268 TFUE și 340 TFUE, pentru prejudiciile suferite prin pierderea contractului în cauză, prin pierderea șansei de a încheia contractul menționat, prin suportarea cheltuielilor de participare la cererea de ofertă și pentru prejudiciul moral.

30 Mai precis, reclamanta invocă opt încălcări care ar fi suficient de grave și susține că oferta sa a fost respinsă în mod nelegal. Ea invocă, în primul rând, o apreciere eronată a ofertei și o încălcare a principiului egalității de tratament cu privire la criteriul de atribuire nr. 1, în al doilea rând, o aplicare și o apreciere eronată a ofertei sale în ceea ce privește criteriul de atribuire nr. 2, în al treilea rând, o încălcare a regulilor procedurii de achiziții în legătură cu criteriul de atribuire nr. 3, în al patrulea rând, o încălcare a principiului proporționalității în privința criteriului de atribuire nr. 3, în al cincilea rând, o încălcare a principiului separării etapelor procedurii, în al șaselea rând, o apreciere eronată a ofertei în ceea ce privește criteriul de atribuire nr. 3, în al șaptelea rând, o interpretare și o aplicare eronate ale noțiunii de ofertă anormal de mică și, în al optulea rând, o încălcare a principiului egalității de tratament în aplicarea noțiunii de ofertă anormal de mică.

31 Trebuie amintit că, în temeiul articolului 340 al doilea paragraf TFUE, în materie de răspundere extracontractuală, Uniunea Europeană este obligată să repare, în conformitate cu principiile generale comune ordinilor juridice ale statelor membre, prejudiciile cauzate de instituțiile sale sau de agenții săi în exercițiul funcțiunilor lor.

32 Potrivit unei jurisprudențe constante, angajarea răspunderii extracontractuale a Uniunii, în sensul dispoziției menționate mai sus, pentru comportamentul ilicit al organelor sale este supusă întrunirii a trei condiții, și anume nelegalitatea comportamentului reproșat instituției, caracterul real al prejudiciului și existența unei legături de cauzalitate între comportamentul pretins și prejudiciul invocat (Hotărârea din 29 septembrie 1982, Oleifici Mediterranei/CEE, 26/81, Rec., EU:C:1982:318, punctul 16, Hotărârea din 9 septembrie 2008, FIAMM și alții/Consiliul și Comisia, C-120/06 P și C-121/06 P, Rep., EU:C:2008:476, punctele 106 și 164-166, Hotărârea din 9 septembrie 2010, Evropaïki Dynamiki/Comisia, T-300/07, Rep., EU:T:2010:372, punctul 137, și Hotărârea din 16 octombrie 2014, Evropaïki Dynamiki/Comisia, T-297/12, EU:T:2014:888, punctul 28). În plus, în ceea ce privește condiția referitoare la conduita ilicită, jurisprudența impune să se constate o încălcare suficient de gravă a unei norme de drept care are ca obiect acordarea de drepturi particularilor. Criteriul decisiv care permite să se considere că o încălcare este suficient de gravă constă în nerespectarea vădită și gravă de către instituția sau organul Uniunii în cauză a limitelor impuse puterii sale de apreciere (a se vedea în acest sens Hotărârea din 4 iulie 2000, Bergaderm și Goupil/Comisia, C-352/98 P, Rec., EU:C:2000:361, punctele 42-44, Hotărârea din 10 decembrie 2002, Comisia/Camar și Tico, C-312/00 P, Rec., EU:C:2002:736, punctul 54, Hotărârea din 17 martie 2005, AFCon Management Consultants și alții/Comisia, T-160/03, Rec., EU:T:2005:107, punctul 93, și Hotărârea Evropaïki Dynamiki/Comisia, citată anterior, EU:T:2014:888, punctul 29).

33 În cazul în care una dintre cele trei condiții de angajare a răspunderii extracontractuale a Uniunii nu este îndeplinită, pretențiile de despăgubire trebuie să fie respinse, fără a fi necesar să se examineze dacă sunt îndeplinite celelalte două condiții (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 septembrie 1994, KYDEP/Consiliul și Comisia, C-146/91, Rec., EU:C:1994:329, punctul 81, și Hotărârea Evropaïki Dynamiki/Comisia, punctul 32 de mai sus, EU:T:2014:888, punctul 33).

34 În plus, potrivit unei jurisprudențe constante, Comisia dispune de o largă putere de apreciere în privința elementelor care trebuie luate în considerare în vederea adoptării unei decizii de atribuire a unui contract de achiziții publice prin cerere de ofertă (Hotărârea din 17 decembrie 1998, Embassy Limousines & Services/Parlamentul, T-203/96, Rec., EU:T:1998:302, punctul 56, și Hotărârea din 20 septembrie 2011, Evropaïki Dynamiki/BEI, T-461/08, Rep., EU:T:2011:494, punctul 137). De asemenea, Comisia se bucură de o largă putere de apreciere pentru a determina atât conținutul, cât și punerea în aplicare a normelor aplicabile atribuirii, în contul său, a unui contract de achiziții publice prin cerere de ofertă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 februarie 2006, TEA-CEGOS și alții/Comisia, T-376/05 și T-383/05, Rec., EU:T:2006:47, punctele 50 și 51, Hotărârea Evropaïki Dynamiki/BEI, citată anterior, EU:T:2011:494, punctul 137, și Hotărârea din 25 octombrie 2012, Astrim și Elyo Italia/Comisia, T-216/09, EU:T:2012:574, punctul 17).

35 Cererea reclamantei de a fi despăgubită pentru prejudiciile pe care le-ar fi suferit din cauza respingerii nelegale a ofertei sale trebuie examinată în lumina acestor considerații. Această cerere este întemeiată, în primul rând, pe nelegalitățile referitoare la criteriile de atribuire nr. 1 și nr. 2, în al doilea rând, pe nelegalitățile referitoare la aplicarea noțiunii de „ofertă anormal de mică” și, în al treilea rând, pe nelegalitățile referitoare la criteriul de atribuire nr. 3.

Cu privire la cererea de despăgubiri legată de primele două nelegalități invocate, referitoare la criteriile de atribuire nr. 1 și nr. 2

36 În legătură cu criteriul de atribuire nr. 1, reclamanta susține că comitetul de evaluare nu a examinat cu atenție oferta sa și că motivele de respingere sunt eronate, că principiul egalității de tratament a fost încălcat și, în replică, că motivarea respingerii ofertei sale lipsește sau este insuficientă în privința aspectului referitor la strategia de comunicare. În ceea ce privește criteriul de atribuire nr. 2, referitor la executarea obligațiilor principale și a celor suplimentare, ea arată, în esență, că evaluarea comitetului de evaluare este eronată și invocă, în replică, încălcarea drepturilor sale și lipsa ori insuficiența motivării adoptate în temeiul criteriului de atribuire nr. 2.

37 Comisia contestă această argumentație fără a invoca inadmisibilitatea sa, după cum a recunoscut în ședință.

38 În ceea ce privește nelegalitățile invocate cu privire la criteriile de atribuire nr. 1 și nr. 2, trebuie, în speță, să se examineze dacă condițiile referitoare la prejudiciile invocate și la legătura de cauzalitate dintre prejudiciile menționate și nelegalitățile pretinse sunt sau nu sunt îndeplinite.

39 În ceea ce privește condiția referitoare la realitatea prejudiciului, răspunderea Uniunii nu poate fi angajată decât dacă reclamantul a suferit efectiv un prejudiciu „real și cert”, pe care trebuie să îl dovedească (a se vedea Hotărârea din 14 octombrie 2014, Giordano/Comisia, C-611/12 P, Rep., EU:C:2014:2282, punctul 36 și jurisprudența citată, și Hotărârea Evropaïki Dynamiki/Comisia, punctul 32 de mai sus, EU:T:2014:888, punctul 30 și jurisprudența citată).

40 Referitor la condiția care privește existența unei legături de cauzalitate între comportamentul invocat și prejudiciul pretins, reiese dintr-o jurisprudență constantă că prejudiciul pretins trebuie să fie rezultatul direct al comportamentului imputat, acesta din urmă trebuind să constituie cauza determinantă a prejudiciului, fapt care trebuie dovedit de reclamant (a se vedea Hotărârea din 30 ianuarie 1992, Finsider și alții/Comisia, C-363/88 și C-364/88, Rec., EU:C:1992:44, punctul 25 și jurisprudența citată, și Hotărârea Evropaïki Dynamiki/BEI, punctul 34 de mai sus, EU:T:2011:494, punctul 209 și jurisprudența citată).

41 În speță, în legătură cu nelegalitățile invocate cu privire la criteriile de atribuire nr. 1 și nr. 2, reclamanta a precizat că se refera la prejudiciul legat de pierderea șansei de a încheia contractul menționat, precum și la prejudiciul legat de cheltuielile efectuate pentru participarea la procedura de cerere de ofertă.

42 Reclamanta susține că condiția privind legătura de cauzalitate este îndeplinită pentru motivul că oferta sa fusese clasată pe primul loc și că ar fi trebuit să obțină atribuirea contractului dacă încălcările arătate nu ar fi intervenit.

43 Cu toate acestea, trebuie să se constate că respingerea ofertei reclamantei nu se întemeiază decât pe aprecierile privind criteriul de atribuire nr. 3 și pe caracterul anormal de scăzut al ofertei sale. Astfel, oferta reclamantei fusese clasată pe primul loc la finalul operațiunilor de examinare a ofertei din punct de vedere economic. Or, această încadrare pe prima poziție a fost modificată pentru două motive, și anume modificarea evaluării ofertei cu privire la criteriul de atribuire nr. 3, care a fost considerată insuficientă, și calificarea ofertei ca anormal de mică. De altfel, reclamanta menționează în

cererea introductivă că prejudiciile în cauză sunt consecința directă a deciziei comitetului de evaluare de a scădea nota corespunzătoare criteriului de atribuire nr. 3 și de a considera oferta ca anormal de mică.

44 În plus, după cum subliniază Comisia, reclamanta nu a precizat niciodată în ce mod atribuirea unei note superioare pentru criteriile de atribuire nr. 1 și nr. 2 ar fi putut avea o incidență favorabilă asupra oportunităților sale de a obține contractul.

45 Prin urmare, în mod greșit afirmă reclamanta că, în lipsa unor încălcări și a unor erori privind criteriile de atribuire nr. 1 și nr. 2, ar fi trebuit să i se atribuie contractul. Astfel, chiar dacă nota sa fusese superioară pentru aceste criterii de atribuire, această împrejurare nu ar fi fost de natură să afecteze aprecierea ofertei sale în ceea ce privește criteriul de atribuire nr. 3 și caracterul anormal de scăzut al acesteia.

46 Rezultă că nelegalitățile invocate cu privire la criteriile de atribuire nr. 1 și nr. 2, chiar dacă ar fi fost stabilite, nu prezintă o legătură de cauzalitate directă cu prejudiciile invocate, legate de pierderea șansei de a încheia contractul și de cheltuielile efectuate pentru participarea la procedura de cerere de ofertă.

47 În consecință, cererea de despăgubiri trebuie să fie respinsă în măsura în care este întemeiată pe nelegalitățile privind criteriile de atribuire nr. 1 și nr. 2.

Cu privire la cererea de despăgubiri legată de nelegalitățile invocate privind noțiunea „ofertă anormal de mică”

48 Pe de o parte, reclamanta afirmă că interpretarea și aplicarea noțiunii „ofertă anormal de mică” în speță sunt eronate. Pe de altă parte, ea susține caracterul arbitrar și nerezonabil al parametrilor utilizați pentru aplicarea noțiunii „ofertă anormal de mică”, precum și încălcarea respectării principiului contradictorialității și a principiului egalității de tratament în aplicarea noțiunii menționate.

49 Comisia contestă această argumentație.

– Cu privire la interpretarea și la aplicarea pretins eronate ale noțiunii „ofertă anormal de mică”

50 Reclamanta contestă abordarea urmată de comitetul de evaluare pentru a califica oferta sa ca anormal de mică. În opinia sa, această analiză se bazează numai pe evaluarea costului îndeplinirii obligațiilor suplimentare, iar nu pe ofertă în întregime. Astfel, ea arată că comitetul de evaluare nu a analizat incidența acestui aspect izolat referitor la obligațiile suplimentare asupra ofertei în ansamblul său, ceea ce ar fi contrar principiilor aplicabile în materie.

51 Trebuie amintit că, potrivit articolului 97 alineatul (2) din Regulamentul (CE, Euratom) nr. 1605/2002 al Consiliului din 25 iunie 2002 privind regulamentul financiar aplicabil bugetului general al Comunităților Europene (JO L 248, p. l, Ediție specială, 01/vol. 3, p. 198), cu modificările ulterioare (denumit în continuare „regulamentul financiar”), care era aplicabil în speță în raport cu procedura de cerere de ofertă, contractul este atribuit prin procedura de adjudecare automată sau prin procedura ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic. În speță, caietul de sarcini prevedea că contractul va fi atribuit pe baza criteriului ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic.

52 În plus, articolul 139 din Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2342/2002 al Comisiei din 23 decembrie 2002 de stabilire a normelor de aplicare a regulamentului financiar (JO L 357, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 4, p. 3), cu modificările ulterioare (denumite în continuare „normele de aplicare”), prevede:

„(1) Dacă, pentru un anumit contract, ofertele par să fie anormal de mici, înainte de a respinge ofertele în cauză numai din acest motiv, autoritatea contractantă solicită în scris detalii privind elementele constitutive ale ofertei pe care le consideră relevante și verifică aceste elemente constitutive, după audierea părților, ținând cont de explicațiile primite. […]

Autoritatea contractantă poate să ia în considerare în special explicațiile privind:

(a) economia procesului de producție, a prestării de servicii sau a metodei de construcție;

(b) soluțiile tehnice alese sau condițiile excepțional de favorabile disponibile ofertantului;

(c) originalitatea ofertei.

[…]”

53 De asemenea, articolul 146 alineatul (4) din normele de aplicare prevede că, în cazurile unor oferte anormal de mici, comitetul de evaluare solicită orice informații relevante privind compoziția ofertei.

54 Din aceste dispoziții rezultă că noțiunea „ofertă anormal de mică” nu a fost definită nici în dispozițiile regulamentului financiar, nici în cele ale normelor sale de aplicare.

55 Cu toate acestea, din jurisprudență reiese că, astfel, caracterul anormal de scăzut al unei oferte trebuie apreciat în raport cu compoziția ofertei și în raport cu prestația în cauză. Într-adevăr, Curtea a precizat că autoritatea contractantă putea, atunci când analiza caracterul anormal de scăzut al unei oferte, să ia în considerare, în vederea garantării unei concurențe sănătoase, nu doar împrejurările enunțate la articolul 139 alineatul (2) din normele de aplicare, ci și toate elementele relevante în raport cu prestația în cauză (a se vedea prin analogie Hotărârea din 18 decembrie 2014, Data Medical Service, C-568/13, Rep., EU:C:2014:2466, punctul 50).

56 În speță, din scrisoarea Comisiei din 25 martie 2013 și din raportul de evaluare finală reiese că comitetul de evaluare a considerat că, având în vedere explicațiile furnizate de reclamantă, costurile nu erau acoperite de prețul propus pentru îndeplinirea anumitor obligații suplimentare (în special nr. 1-nr. 6 și nr. 18-nr. 20). De asemenea, comitetul de evaluare a evidențiat incoerențele costurilor aferente îndeplinirii obligațiilor suplimentare nr. 14 și nr. 15. În sfârșit, acesta a constatat existența utilizării încrucișate de personal pentru îndeplinirea principalelor obligații suplimentare (nr. 6-nr. 17, nr. 21 și nr. 25). Comitetul de evaluare a constatat caracterul anormal de scăzut al ofertei cu privire la obligațiile suplimentare nr. 1-nr. 16 și nr. 18-nr. 20. El a precizat că obligațiile suplimentare nr. 1-nr. 6 și nr. 18-nr. 20 erau propuse în pierdere numai pe baza costurilor forței de muncă și că obligațiile suplimentare nr. 1-nr. 16 și nr. 18-nr. 20 erau propuse în pierdere dacă sunt luate în considerare costurile suplimentare. A adăugat că utilizarea încrucișată de personal făcea oferta incompatibilă cu cerințele caietului de sarcini privind condiția minimă de zece locuri de muncă în „echivalent normă întreagă”.

57 Este, prin urmare, adevărat că anomaliile puse în evidență care au determinat comitetul de evaluare să constate caracterul anormal de scăzut al ofertei reclamantei se referă în special la anumite obligații suplimentare.

58 Cu toate acestea, importanța economică și financiară a obligațiilor suplimentare în raport cu obligațiile principale reiese în mod clar din elementele dosarului. În special, caietul de sarcini prevedea în total 36 de obligații, dintre care 27 constituiau obligații suplimentare. În plus, caietul de sarcini prevedea pentru

obligațiile suplimentare un buget maxim puțin mai mare (1 500 000 de euro) decât cel prevăzut pentru obligațiile principale (1 400 000 de euro). Nu există, așadar, nicio îndoială asupra importanței obligațiilor suplimentare în întregul contract în discuție.

59 Or, din cele 27 de obligații suplimentare prevăzute, 19 obligații erau vizate de anomaliile arătate de comitetul de evaluare.

60 În consecință, anomaliile menționate, chiar dacă se refereau numai la obligațiile suplimentare, nu priveau niciun aspect minor sau izolat al ofertei și, astfel, puteau vicia coerența prețului global propus și, prin urmare, oferta în întregime.

61 În plus, faptul că anomaliile puse în evidență nu priveau decât obligațiile suplimentare nu înseamnă că oferta nu a fost evaluată în întregime. În această privință, prețul total al ofertei reclamantei este cel care a fost considerat ca anormal de mic, inclusiv în raport cu bugetul prevăzut de Comisie pentru întregul contract și în raport cu prețul total propus de ofertantul câștigător.

62 Așadar, comitetul de evaluare și-a realizat aprecierea în raport cu compoziția ofertei și cu prestația în cauză, ținând seama de elementele relevante pentru prestația menționată. Prin urmare, trebuie să se respingă obiecția invocată de reclamantă potrivit căreia comitetul de evaluare ar fi constatat caracterul anormal de scăzut al ofertei în contradicție cu principiile aplicabile în materie.

– Cu privire la caracterul arbitrar și nerezonabil al parametrilor utilizați pentru aplicarea noțiunii „ofertă anormal de mică” și cu privire la încălcarea respectării principiului contradictorialității, precum și a principiului egalității de tratament

63 Reclamanta invocă, în primul rând, caracterul neadecvat, arbitrar și nejustificat al parametrilor utilizați în scopul evaluării existenței sau inexistenței caracterului anormal de scăzut al ofertei sale. În special, unitatea de cost utilizată pentru calcularea costului experților ar fi subiectivă și nu ar ține cont nici de faptul că reclamanta a putut negocia tarife mai scăzute cu experții, nici de capacitățile sale organizatorice și comerciale.

64 Trebuie arătat că, după cum reiese din explicațiile care figurează în anexa la raportul de evaluare din 20 noiembrie 2012, oferta reclamantei cuprindea un preț global care era mai mic cu 850 000 de euro față de prețul pe care comitetul de evaluare îl considera drept preț minim pentru obligațiile suplimentare, deși prețul propus pentru obligațiile principale era apropiat de prețul maxim prevăzut în cererea de ofertă. Prin urmare, prin scrisoarea din 22 noiembrie 2012, Comisia a solicitat reclamantei explicații detaliate privind calculul prețurilor propuse pentru anumite obligații suplimentare și a precizat că oferta ar putea fi respinsă în cazul unor explicații neconvingătoare.

65 În răspunsul său din 29 noiembrie 2012, reclamanta a formulat unele considerații generale și explicații specifice cu privire la obligațiile suplimentare în cauză. Ea a menționat printre altele, în cadrul considerațiilor generale, faptul că presta servicii asemănătoare celor vizate de obligațiile suplimentare în cadrul mai multor proiecte și că era cel mai bine plasată pentru a negocia prețuri competitive cu furnizorii.

66 Cu toate acestea, este necesar să se arate că aceste afirmații ale reclamantei nu sunt susținute și că ea nu a dat nicio informație exactă privind, în special, reducerile de care ar fi beneficiat în cadrul obligațiilor în cauză. Deși capacitățile sale organizatorice și comerciale constituiau elemente importante sub aspectul incidenței asupra costurilor prestațiilor sale, aceste elemente ar fi trebuit evidențiate în mod exact și motivat în cadrul ofertei sale inițiale sau, cel puțin, în cadrul răspunsului său din 29 noiembrie 2012. Or, trebuie să se constate că alta a fost situația.

67 În plus, în scrisoarea sa din 12 aprilie 2013, reclamanta a contestat unitatea de cost utilizată pentru a calcula onorariile experților, pentru motivul că ea ar fi negociat onorarii inferioare. Ea a adăugat că puteau fi furnizate acordurile cu acești experți. Cu toate acestea, trebuie să se constate că nu le-a prezentat și că nici nu și-a susținut afirmațiile. Reclamanta evocă totodată capacitățile sale organizatorice și comerciale, însă nu furnizează niciun element concret în această privință.

68 În sfârșit, argumentul reclamantei potrivit căruia unitatea de cost utilizată pentru calculul costului experților ar fi un parametru subiectiv trebuie respins. Astfel, ea nu comunică nicio informație exprimată în cifre în acest sens. În plus, faptul că invocă anumite circumstanțe și în special unele negocieri de tarife cu experții din aceeași categorie ca experții din cadrul obligațiilor principale tinde să întărească faptul că aceste costuri erau, după cum a constatat Comisia, mai mici decât cele standard, fără ca totuși să fie furnizate justificări precise.

69 Rezultă de aici că argumentația reclamantei prin care aceasta contestă parametrii utilizați pentru evaluarea existenței sau inexistenței caracterului anormal de scăzut al ofertei sale trebuie să fie respinsă.

70 În al doilea rând, reclamanta susține că Comisia ar fi trebuit să îi dea posibilitatea de a justifica ulterior costurile și tarifele considerate ca fiind excesiv de scăzute, conform principiului contradictorialității. Ea precizează că scrisoarea din 22 noiembrie 2012 se limita la a solicita metoda de calcul a prețului inclus în ofertă, iar nu valoarea elementelor luate în considerare.

71 Din articolul 139 alineatul (1) și din articolul 146 alineatul (4) din normele de aplicare reiese că autoritatea contractantă este obligată ca, atunci când analizează caracterul anormal de scăzut al unei oferte, să solicite ofertantului să furnizeze dovezile necesare pentru a demonstra că oferta sa este serioasă (a se vedea în acest sens și prin analogie Hotărârea din 27 noiembrie 2001, Lombardini și Mantovani, C-285/99 și C-286/99, Rec., EU:C:2001:640, punctele 46 și 51, Hotărârea din 29 martie 2012, SAG ELV Slovensko și alții, C-599/10, Rep., EU:C:2012:191, punctul 28, și Hotărârea Data Medical Service, punctul 55 de mai sus, EU:C:2014:2466, punctul 47). Existența unei dezbateri contradictorii efective, plasată într-un moment util în procedura de examinare a ofertelor, între autoritatea contractantă și ofertant, în scopul ca acesta din urmă să poată demonstra că oferta sa este serioasă, constituie o cerință fundamentală în materia atribuirii contractelor de achiziții publice, în vederea evitării arbitrariului din partea autorității contractante și a garantării unei concurențe sănătoase între întreprinderi (a se vedea în acest sens și prin analogie Hotărârea Lombardini și Mantovani, citată anterior, EU:C:2001:640, punctul 57, Hotărârea Data Medical Service, punctul 55 de mai sus, EU:C:2014:2466, punctul 48, și Hotărârea din 21 mai 2008, Belfass/Consiliul, T-495/04, Rep., EU:T:2008:160, punctele 97 și 98).

72 În speță, prin scrisoarea din 22 noiembrie 2012, Comisia a informat reclamanta că comitetul de evaluare considerase prețurile indicate în oferta sa pentru anumite obligații suplimentare ca fiind anormal de scăzute. Comisia a solicitat reclamantei explicații detaliate privind calcularea prețurilor propuse pentru obligațiile suplimentare nr. 1-nr. 21 și nr. 25 și a informat-o că oferta sa ar putea fi respinsă în cazul unor explicații neconvingătoare.

73 Prin scrisoarea din 29 noiembrie 2012, reclamanta a răspuns la solicitarea de informații a Comisiei furnizând explicații generale și o listă a costurilor luate în considerare pentru formularea propunerilor sale de preț cu privire la toate obligațiile suplimentare.

74 La 19 decembrie 2012, ținând seama de noile informații furnizate de reclamantă, comitetul de evaluare a reținut, printre altele, caracterul anormal de scăzut al ofertei sale și a recomandat atribuirea contractului în favoarea VLM.

75 Prin scrisoarea din 25 martie 2013, Comisia a informat reclamanta că oferta sa nu fusese selectată pentru motivul că nu obținuse minimul necesar pentru criteriul de atribuire nr. 3 și că fusese considerată ca fiind anormal de mică în ceea ce privește prețurile propuse pentru îndeplinirea anumitor obligații suplimentare.

76 Rezultă din cele care precedă că procedura în contradictoriu a fost respectată în speță și că reclamanta a avut posibilitatea de a-și motiva costurile și tarifele care fuseseră considerate ca fiind excesiv de scăzute.

77 Argumentul reclamantei potrivit căruia scrisoarea din 22 noiembrie 2012 se limita la a solicita metoda de calcul a prețului inclus în ofertă, iar nu valoarea elementelor luate în considerare, trebuie respins. Într-adevăr, Comisia a solicitat reclamantei explicații detaliate cu privire la calcularea prețurilor propuse pentru obligațiile suplimentare nr. 1-nr. 21 și nr. 25 și a informat-o că oferta sa ar putea fi respinsă în cazul unor explicații neconvingătoare. Astfel, elementele de calcul al prețurilor includeau în mod necesar toate elementele care contribuiau la stabilirea prețurilor propuse în ofertă, din acestea făcând parte nu doar metoda de calcul, ci și valoarea elementelor luate în considerare. Prin urmare, contrar celor susținute de reclamantă, Comisia nu i-a adresat întrebări doar privind metoda de calcul a prețului inclus în ofertă.

78 Având în vedere cele de mai sus, argumentația reclamantei privind încălcarea principiului contradictorialității trebuie respinsă.

79 În al treilea rând, reclamanta arată că Comisia ar fi trebuit să verifice caracterul anormal de scăzut al ofertei VLM pe baza acelorași parametri, ceea ce ar fi condus-o la concluzii asemănătoare în ceea ce privește obligațiile principale. Ea invocă, așadar, încălcarea principiului egalității de tratament. Reclamanta prezintă o simulare din care ar reieși că valorile aplicate de comitetul de evaluare ofertei sale erau prea ridicate și că, în consecință, raționamentul acestuia era eronat, ceea ce ar confirma diferența de tratament invocată.

80 Trebuie amintit că principiul egalității de tratament între ofertanți, care are ca obiectiv favorizarea dezvoltării unei concurențe corecte și efective între întreprinderile participante la o achiziție publică, impune ca toți ofertanții să dispună de aceleași șanse în elaborarea ofertelor lor și presupune, prin urmare, ca acestea să fie supuse acelorași condiții pentru toți competitorii (Hotărârea din 29 aprilie 2004, Comisia/CAS Succhi di Frutta, C-496/99 P, Rec., EU:C:2004:236, punctul 110). Astfel, ofertanții trebuie să se afle pe o poziție de egalitate atât în momentul în care își pregătesc ofertele, cât și în momentul în care acestea sunt evaluate de autoritatea contractantă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 februarie 2011, Comisia/Cipru, C-251/09, EU:C:2011:84, punctul 39, și Hotărârea din 16 septembrie 2013, Spania/Comisia, T-402/06, Rep., EU:T:2013:445, punctul 66).

81 În speță, trebuie amintit că bugetul total maxim prevăzut pentru contractul în cauză era de 2 500 000 de euro. Reclamanta propunea o ofertă pentru un preț total în cuantum de 1 320 112,63 euro, în timp ce VLM, ofertantul câștigător, propunea o ofertă globală în cuantum de 2 316 124,83 euro.

82 În consecință, după cum subliniază Comisia, oferta financiară a VLM, calculată pe baza formulei prevăzute la punctul 9.3.2 din caietul de sarcini, referitor la criteriul prețului, era puțin mai mică decât plafonul bugetului prevăzut de caietul de sarcini menționat pentru executarea contractului și mai mare cu aproape un milion de euro decât cea a reclamantei. De aici rezultă că, spre deosebire de reclamantă, VLM nu părea a fi în situația unei oferte anormal de mici în privința bugetului său global prevăzut pentru contractul în cauză.

83 Din moment ce acestea nu se aflau în aceeași situație, Comisia a putut, fără a încălca principiul egalității de tratament, să decidă verificarea caracterului anormal de scăzut al ofertei reclamantei, fără a aplica același tratament față de VLM.

84 În aceste împrejurări, simularea prezentată de reclamantă este lipsită de pertinență.

85 În consecință, obiecția întemeiată pe încălcarea principiului egalității de tratament trebuie respinsă.

86 Din toate cele de mai sus rezultă că este necesar să se respingă toate obiecțiile reclamantei menite să demonstreze existența unei nelegalități privind aprecierea caracterului anormal de scăzut al ofertei sale. Cererea sa de despăgubiri în această privință trebuie, așadar, să fie respinsă, fără a fi necesar să se examineze condițiile referitoare la existența unui prejudiciu și a unei legături de cauzalitate.

Cu privire la cererea de despăgubiri legată de nelegalitățile invocate referitor la criteriul de atribuire nr. 3

87 În legătură cu aprecierea Comisiei cu privire la criteriul de atribuire nr. 3, reclamanta susține, în esență, că, în speță, există o confuzie între criteriile de selecție și criteriile de atribuire și invocă în acest sens, în primul rând, încălcarea normelor procedurii de achiziții, în al doilea rând, încălcarea principiului proporționalității și, în al treilea rând, încălcarea principiului separării etapelor procedurii. Ea susține, în sfârșit, caracterul eronat al evaluării ofertei sale.

88 Reclamanta invocă patru tipuri de prejudicii, și anume prejudiciul legat de pierderea contractului în cauză și, cu titlu subsidiar, prejudiciul legat de pierderea șansei de a încheia contractul menționat. Ea invocă de asemenea prejudiciul legat de cheltuielile efectuate pentru participarea la procedura de cerere de ofertă și prejudiciul moral.

89 În speță, trebuie început prin a se examina dacă sunt îndeplinite condițiile privind existența prejudiciilor invocate și a unei legături de cauzalitate între comportamentul nelegal invocat și aceste prejudicii.

90 În primul rând, în ceea ce privește prejudiciul legat de pierderea contractului în cauză, invocat cu titlu principal, reclamanta susține că acesta corespunde profitului brut de care ar fi fost privată pe nedrept. Prin urmare, acest prejudiciu corespunde, în esență, beneficiului său nerealizat.

91 Trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței, acțiunea în susținerea căreia este invocat un prejudiciu rezultat din beneficiul nerealizat trebuie respinsă, întrucât nu este vorba despre un prejudiciu născut și actual, ci viitor și ipotetic (a se vedea în acest sens Hotărârea din 29 octombrie 1998, TEAM/Comisia, T-13/96, Rec., EU:T:1998:254, punctul 76, Hotărârea AFCon Management Consultants și alții/Comisia, punctul 32 de mai sus, EU:T:2005:107, punctele 113 și 114, și Hotărârea din 8 decembrie 2011, Evropaïki Dynamiki/Comisia, T-39/08, EU:T:2011:721, punctul 47).

92 Astfel, condiția privind prejudiciul impune ca prejudiciul a cărui reparare este solicitată să fie real și cert, obligația de a dovedi acest lucru revenind reclamantului (a se vedea Hotărârea Evropaïki Dynamiki/Comisia, punctul 91 de mai sus, EU:T:2011:721, punctul 46 și jurisprudența citată).

93 Or, potrivit articolului 101 din regulamentul financiar, înainte de semnarea contractului, autoritatea contractantă fie poate renunța la achiziționare, fie poate anula procedura de adjudecare, fără ca ofertanții sau candidații să aibă dreptul de a solicita compensații.

94 Astfel, chiar presupunând că comitetul de evaluare ar fi propus atribuirea contractului în favoarea reclamantei, autoritatea contractantă nu ar fi fost ținută de propunerea comitetului de evaluare, ci dispunea de o putere de apreciere semnificativă cu privire la elementele care trebuie luate în considerare în vederea luării unei decizii de atribuire a unui contract (a se vedea în acest sens Hotărârea TEAM/Comisia, punctul 91 de mai sus, EU:T:1998:254, punctul 76, Hotărârea AFCon Management Consultants și alții/Comisia, punctul 32 de mai sus, EU:T:2005:107, punctele 113 și 114, și Hotărârea Evropaïki Dynamiki/Comisia, punctul 91 de mai sus, EU:T:2011:721, punctul 47).

95 Chiar dacă s-ar admite că oferta reclamantei ar fi trebuit să fie clasată pe primul loc și că reclamanta ar fi trebuit să fie, așadar, câștigătoarea contractului, acest fapt nu ar obliga Comisia să semneze contractul cu ea. Astfel, niciun principiu și nicio normă aplicabilă procedurilor de cerere de ofertă ale Comisiei nu impune acesteia să semneze contractul privind achiziția publică cu persoana desemnată câștigătoare în urma procedurii de cerere de ofertă (a se vedea în acest sens Hotărârea Evropaïki Dynamiki/BEI, punctul 34 de mai sus, EU:T:2011:494, punctul 211).

96 În consecință, prejudiciul corespunzător beneficiului nerealizat al reclamantei și legat de pierderea contractului în cauză nu este real și cert, ci ipotetic. Prin urmare, acesta nu poate face obiectul unei despăgubiri.

97 Argumentele reclamantei care urmăresc renunțarea la jurisprudența potrivit căreia autoritatea contractantă nu ar fi obligată să semneze contractul cu ofertantul clasat pe primul loc la finalul procedurii de cerere de ofertă nu infirmă această concluzie.

98 Astfel, ea susține că, dacă autoritatea contractantă decide finalizarea contractului, aceasta nu este liberă să îl atribuie altor ofertanți care nu au câștigat în mod legal cererea de ofertă. Cu toate acestea, o asemenea afirmație nu este în contradicție cu faptul că autoritatea contractantă rămâne liberă să încheie sau să nu încheie contractul și, prin urmare, să renunțe la acesta, așa încât prejudiciul constând în beneficiul nerealizat nu este niciodată cert. În plus, jurisprudența nu distinge în funcție de atribuirea sau neatribuirea contractului. Astfel, prejudiciul legat de beneficiul nerealizat, mai precis prejudiciul echivalent profitului care nu a fost realizat din executarea contractului, presupune certitudinea obținerii contractului. Or, având în vedere marja de apreciere a autorității contractante care rezultă din articolul 101 din regulamentul financiar, un astfel de prejudiciu nu este niciodată cert.

99 Contrar celor susținute de reclamantă, această jurisprudență nu permite autorității contractante să profite de o încălcare a normelor de care se face ea însăși vinovată, fără a trebui să acorde despăgubiri pentru prejudiciul care ar rezulta din aceasta, din moment ce alte prejudicii pot fi despăgubite dacă sunt reale și certe. Aceasta este, printre altele, situația prejudiciului legat de pierderea unei șanse sau a prejudiciului legat de costurile și cheltuielile suportate de un ofertant pentru participarea sa la o cerere de ofertă în cazul în care o încălcare a dreptului Uniunii i-a afectat șansele de a obține contractul. Punctele 80-82 din Hotărârea din 30 aprilie 2009 CAS Succhi di Frutta/Comisia (C-497/06 P, EU:C:2009:273), citată de reclamantă, se referă în mod exact la prejudiciile legate de pierderea unei șanse sau de costurile și cheltuielile suportate de un ofertant pentru participarea sa la o cerere de ofertă, iar nu la beneficiul nerealizat.

100 Pe de altă parte, reclamanta arată că, prin această jurisprudență, ofertantul exclus, lipsit de protecție sub aspectul măsurilor provizorii din cauza jurisprudenței foarte stricte în materia măsurilor provizorii, este lipsit de protecție și sub aspectul dreptului la despăgubire. Cu toate acestea, și în acest caz trebuie arătat că, din cauza redactării articolului 101 din regulamentul financiar, contrar celor afirmate de reclamantă, aceasta nu a pierdut un contract, ci șansa de a obține contractul care face obiectul procedurii de cerere de ofertă comunitare (Ordonanța din 20 iulie 2006, Globe/Comisia, T-114/06 R, Rec., EU:T:2006:221, punctul 116).

101 Astfel, argumentele reclamantei prin care se urmărește contestarea jurisprudenței aplicabile, potrivit căreia prejudiciul corespunzător beneficiului nerealizat al reclamantei nu poate fi invocat, trebuie să fie respinse.

102 În plus, în ceea ce privește condiția referitoare la legătura de cauzalitate, trebuie amintit că, după cum reiese din scrisoarea Comisiei din 25 martie 2013, oferta reclamantei a fost respinsă, pe de o parte, pentru motivul că nota acordată cu privire la criteriul de atribuire nr. 3 era mai mică decât minimul necesar și, pe de altă parte, pentru motivul că era anormal de scăzută. De altfel, autoritatea

contractantă a stabilit fără a săvârși vreo nelegalitate că oferta reclamantei era anormal de mică (a se vedea punctele 50-86 de mai sus). Prin urmare, reclamanta nu avea nicio șansă de a obține contractul din cauza acestui caracter anormal de scăzut.

103 Or, prejudiciul întemeiat pe pierderea contractului, presupunând că ar fi real și cert, este rezultatul respingerii ofertei reclamantei.

104 În consecință, această respingere fiind justificată, chiar dacă respingerea ofertei sale întemeiată pe aprecierea criteriului de atribuire nr. 3 ar fi afectată de nelegalitate, oferta reclamantei ar fi la fel de anormal de mică și, așadar, ar fi respinsă în mod întemeiat.

105 Prin urmare, nu poate fi stabilită existența unei legături de cauzalitate între o eventuală nelegalitate săvârșită prin aprecierea ofertei sub aspectul criteriului de atribuire nr. 3 și prejudiciul corespunzător pierderii contractului, invocat de reclamantă.

106 Așadar, trebuie să fie respinsă cererea de despăgubiri prin care se urmărește repararea prejudiciului invocat de reclamantă și care corespunde profitului brut de care aceasta a fost lipsită pe nedrept în urma pierderii contractului însuși.

107 Având în vedere cele care precedă, nu este necesară pronunțarea cu privire la cererea de aplicare a regimului de confidențialitate documentelor prezentate ca anexe la cererea introductivă pentru a evalua prejudiciul legat de pierderea contractului.

108 În al doilea rând, trebuie să se constate că cererea reclamantei nu poate fi primită nici în ceea ce privește prejudiciul legat de pierderea șansei de a obține contractul în cauză.

109 Astfel, având în vedere raționamentul prezentat la punctele 102-105 de mai sus, se pare că prejudiciul întemeiat pe pierderea șansei de a obține contractul este de asemenea rezultatul respingerii ofertei reclamantei din cauza caracterului său anormal de scăzut.

110 În consecință, chiar dacă respingerea ofertei reclamantei întemeiată pe aprecierea criteriului de atribuire nr. 3 ar fi afectată de nelegalitate, oferta reclamantei ar fi la fel de anormal de mică și reclamanta nu ar putea, în orice caz, să se prevaleze de un prejudiciu legat de pierderea șansei de a obține contractul în cauză (a se vedea în acest sens Hotărârea din 23 noiembrie 2011, bpost/Comisia, T-514/09, EU:T:2011:689, punctul 171 *in fine*).

111 Prin urmare, nu este posibil nici să se constate existența unei legături de cauzalitate între, pe de o parte, o eventuală nelegalitate săvârșită prin aprecierea ofertei sub aspectul criteriului de atribuire nr. 3 și, pe de altă parte, prejudiciul invocat de reclamantă, care ar rezulta din pierderea șansei de a obține contractul.

112 În al treilea rând, în ceea ce privește prejudiciul invocat în temeiul cheltuielilor efectuate în cadrul procedurii de cerere de ofertă, trebuie amintit că operatorii economici trebuie să suporte riscurile inerente activităților lor, având în vedere circumstanțele proprii fiecărei spețe. În cadrul unei proceduri de atribuire, aceste riscuri economice cuprind, printre altele, costurile legate de pregătirea ofertei. Cheltuielile astfel efectuate rămân, așadar, în sarcina întreprinderii care a ales să participe la procedură, întrucât posibilitatea de a concura pentru atribuirea unui contract nu implică certitudinea câștigării atribuirii care rezultă din aceasta (Hotărârea CAS Succhi di Frutta/Comisia, punctul 99 de mai sus, EU:C:2009:273, punctul 79). În această privință, articolul 101 din regulamentul financiar prevede că Comisia este liberă să decidă să nu procedeze la nicio atribuire. Prin urmare, nici măcar ofertantului care a propus oferta cea mai avantajoasă nu îi era garantată obținerea contractului.

113 În consecință, în principiu, costurile și cheltuielile suportate de un ofertant pentru participarea sa la o cerere de ofertă nu pot constitui un prejudiciu reparabil prin acordarea de daune interese (Hotărârea CAS Succhi di Frutta/Comisia, punctul 99 de mai sus, EU:C:2009:273, punctul 81, Hotărârea TEAM/Comisia, punctul 91 de mai sus, EU:T:1998:254, punctul 71, și Hotărârea Embassy Limousines & Services/Parlamentul, punctul 34 de mai sus, EU:T:1998:302, punctul 97).

114 Desigur, din jurisprudență rezultă de asemenea că acest principiu nu se poate aplica, fără riscul de a aduce atingere principiilor securității juridice și protecției încrederii legitime, în cazurile în care o încălcare a dreptului Uniunii în derularea procedurii de cerere de ofertă a afectat șansele unui ofertant de a i se atribui un contract (Hotărârea CAS Succhi di Frutta/Comisia, punctul 99 de mai sus, EU:C:2009:273, punctul 82, Hotărârea TEAM/Comisia, punctul 91 de mai sus, EU:T:1998:254, punctul 72, și Hotărârea AFCon Management Consultants și alții/Comisia, punctul 32 de mai sus, EU:T:2005:107, punctul 98).

115 Nu aceasta este însă situația în speță. Astfel, întrucât aprecierea Comisiei, care a considerat oferta reclamantei ca fiind anormal de mică, nu este nelegală (a se vedea punctul 86 de mai sus), este necesar să se constate că reclamanta nu este îndreptățită să invoce pierderea șansei de a i se atribui contractul, fără a fi nevoie să se examineze în continuare obiecțiile sale exprimate față de aprecierea ofertei sale privind criteriul de atribuire nr. 3 (a se vedea punctele 109-111 de mai sus).

116 Prin urmare, întrucât derularea procedurii de cerere de ofertă nu a afectat, în speță, șansele reclamantei de a i se atribui contractul în cauză, este aplicabil principiul potrivit căruia costurile și cheltuielile suportate pentru participarea sa la cererea de ofertă nu pot constitui un prejudiciu reparabil prin acordarea de daune interese.

117 În plus, de aici trebuie să se deducă faptul că nu este posibil nici să se constate existența unei legături de cauzalitate între o eventuală nelegalitate săvârșită prin aprecierea ofertei sub aspectul criteriului de atribuire nr. 3 și prejudiciul invocat de reclamantă, care ar rezulta din costurile și cheltuielile suportate pentru participarea sa la cererea de ofertă.

118 În consecință, cererea reclamantei de rambursare a cheltuielilor efectuate în cadrul procedurii de cerere de ofertă trebuie să fie respinsă.

119 Având în vedere cele care precedă, nu este necesară pronunțarea cu privire la cererea de aplicare a regimului de confidențialitate documentelor prezentate ca anexe la cererea introductivă pentru a evalua prejudiciul legat de cheltuielile de participare la cererea de ofertă.

120 În al patrulea rând, reclamanta invocă o presiune injustă asupra întreprinderii și a personalului implicat în procedura de cerere de ofertă și solicită despăgubirea prejudiciului său moral, pe care îl estimează la 5 000 de euro.

121 Cu toate acestea, reclamanta se limitează să invoce o presiune injustă, legată, la rândul său, de o excludere injustă, fără a demonstra că a suferit efectiv un prejudiciu real și cert și fără a aduce vreun element pentru a dovedi existența unui astfel de prejudiciu, în sensul jurisprudenței aplicabile (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 octombrie 2014, Giordano/Comisia, C-611/12 P, Rep., EU:C:2014:2282, punctul 36 și jurisprudența citată, și Hotărârea Evropaïki Dynamiki/Comisia, punctul 32 de mai sus, EU:T:2014:888, punctul 30 și jurisprudența citată).

122 Argumentul reclamantei întemeiat pe lipsa necesității de a dovedi prejudiciul moral suferit, bazat în special pe Hotărârea Embassy Limousines & Services/Parlamentul, punctul 34 de mai sus (EU:T:1998:302), trebuie să fie respins. Astfel, în acea cauză, Tribunalul a ținut seama de faptul că din dosar reieșea că autoritatea contractantă pusese societatea reclamantă într-o situație de incertitudine și o obligase să depună eforturi inutile pentru a răspunde unei situații de urgență în vederea executării

contractului. Această situație nu se regăsește nicidecum în speță. Dimpotrivă, scrisoarea Comisiei din 22 noiembrie 2012 avertiza în mod clar reclamanta că oferta sa ar putea fi respinsă dacă explicațiile date în legătură cu oferta menționată nu erau convingătoare.

123 În consecință, dovada realității prejudiciului moral nu a fost făcută în speță, iar cererea întemeiată pe acest prejudiciu trebuie, așadar, să fie de asemenea respinsă.

124 În plus, prejudiciul moral invocat este în speță legat de respingerea ofertei reclamantei, care s-a stabilit că era justificată având în vedere caracterul său anormal de scăzut (a se vedea punctul 86 de mai sus). Prin urmare, nu poate fi stabilită existența unei legături de cauzalitate între o eventuală nelegalitate săvârșită prin aprecierea ofertei sub aspectul criteriului de atribuire nr. 3 și prejudiciul moral invocat de reclamantă.

125 Rezultă din tot ceea ce precedă că, fără a fi necesar să se examineze dacă este îndeplinită condiția referitoare la existența unor nelegalități invocate de reclamantă cu privire la aprecierea ofertei sale sub aspectul criteriului de atribuire nr. 3, trebuie să se constate că celelalte două condiții, referitoare, pe de o parte, la existența unui prejudiciu și, pe de altă parte, la existența unei legături de cauzalitate între eventualul comportament nelegal al Comisiei și prejudiciile invocate de reclamantă, nu sunt îndeplinite.

126 În consecință, trebuie să se respingă cererea de despăgubiri în măsura în care este întemeiată pe nelegalitățile privind aprecierea ofertei reclamantei sub aspectul criteriului de atribuire nr. 3 și, prin urmare, cererea de despăgubiri în întregime.

Cu privire la cererea de măsuri de cercetare judecătorească

127 Reclamanta solicită să se dispună comunicarea de către Comisie a ofertei VLM, ofertantul căruia i s-a atribuit contractul, pentru a se verifica temeinicia obiecției legate de diferența de tratament privind caracterul anormal de scăzut al ofertei sale. Ea adaugă că decizia Comisiei adoptată în temeiul Regulamentului nr. 1049/2001 nu poate prejudicia competențele de cercetare judecătorească ale Tribunalului.

128 Comisia se opune acestei cereri.

129 Din ansamblul considerațiilor care precedă rezultă că acțiunea trebuie respinsă în întregime, fără a fi necesar să se admită cererea de măsuri de cercetare judecătorească formulată de reclamantă și prin care se urmărește obținerea unei copii a ofertei VLM.

Cu privire la cheltuielile de judecată

130 Potrivit articolului 134 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.

131 Întrucât reclamanta a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată, conform concluziilor Comisiei.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a șasea)

declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunea.

2) Agriconsulting Europe SA suportă propriile cheltuieli de judecată, precum și pe cele efectuate de Comisia Europeană.

Frimodt Nielsen Dehousse Collins

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 28 ianuarie 2016.

Semnături